

# Staré satirické mapy



# Satirické mapy I



- Cílem není přesně vyobrazení území
- Tyto mapy jsou často „imaginární“
- Avšak nejsou zcela fiktivní. Přestože tvary, linie atd. jsou pozměněny mají něco konkrétního připomínat a evokovat, ale také navozovat jiný pohled.
- Pro účel těchto map je nezbytné, aby tyto reálné objekty byly poměrně lehce rozpoznány. Aby jakýkoliv běžný uživatel toho byl schopen. Na tomto totiž závisí pochopení satiry.

# Satirické mapy II



- **Satira** = posměšné vyjádření, často spojeno s literárním druhem odsuzujícím záporné společenské jevy, lidské vlastnosti, vztahy apod. výsměchem, ironií, sarkasmem
- **Satirický** = útočný, vysměvačný, posměšný, kousavý, jízlivý
- Vznik ve starověkém Římě
- Vychází i ze středověkých map, které byly ale spojené spíše s náboženstvím (avšak nějakým způsobem symbolické a alegorické)

# Staré satirické mapy



- Následné dělení je dělení do výrazných celků/směrů. Tyto kategorie ale nejsou definitivní a v mnohém se překrývají.
  - Antropomorfní a zoomorfní satirické mapy
  - Kreslené politické mapy



# Antropomorfní a zoomorfní satirické mapy I



- Mapy, které ukazují země nebo kontinenty v lidských/zvířecích tvarech, buď zcela abstraktní (často i na okrajích map, např. jako baculaté dámy symbolizující bohatství), anebo pokroucené postavy odpovídající obrysu a tvaru států, které představují
- Podžánry, např.:
  - Satirické/politické kreslené mapy využívající zvířata a lidi k znázornění hranic států
    - ✦ aktuální výklady/komentáře obvykle zastávající zaujatý, zaslepený až fanatický pohled
  - Částečné odnože propagandistických map – jejich vrchol v období první světové války

# Antropomorfní a zoomorfní satirické mapy II



- Tradice od středověku dodnes
  - Přestože snaha o přesný obraz reality, byly vyplňovány různou symbolikou (např.: O-T mapy, mappae mundi)
  - Obsahují náboženská symbolika , mytický zvířata, lidé na okrajích map
  - předchůdci těchto satirických map
- Pro dnešní moderní čtenáře je většina vtipu převážně ztracena
- V době v jejich vzniku však vyvolávali živější reakce živené stereotypy a předsudky.
  - Lidé tak poznávali sousední státy, své nepřátele a spojence.
  - I dnes jsou tvořeny mapy se stejnou funkcí, avšak bez symboliky zvířat – nekorektní politické mapy





Detail Indie,  
Vydáno v r.1914, Japonsko

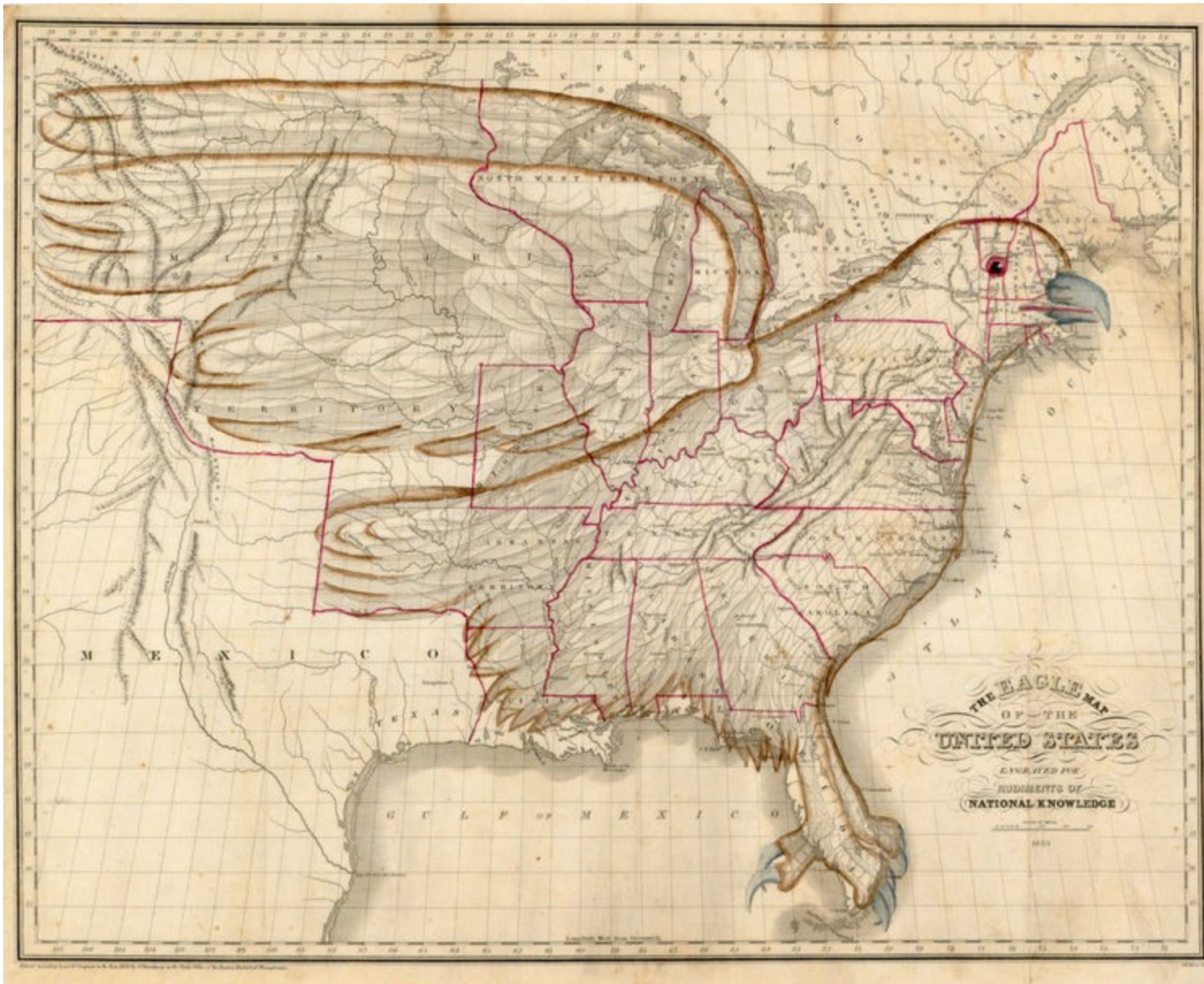
Evropa jako královna světa,  
Cca 1537



Belgický Lev, 1583







Orel –U.S.A.,  
1833



Francie jako loď,  
1796

# EUROPE ACCORDING TO GERMANY 2010

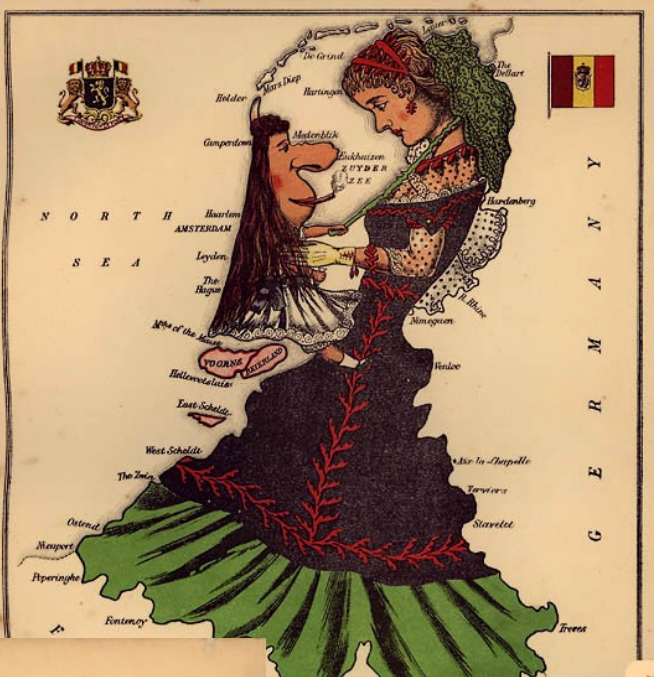
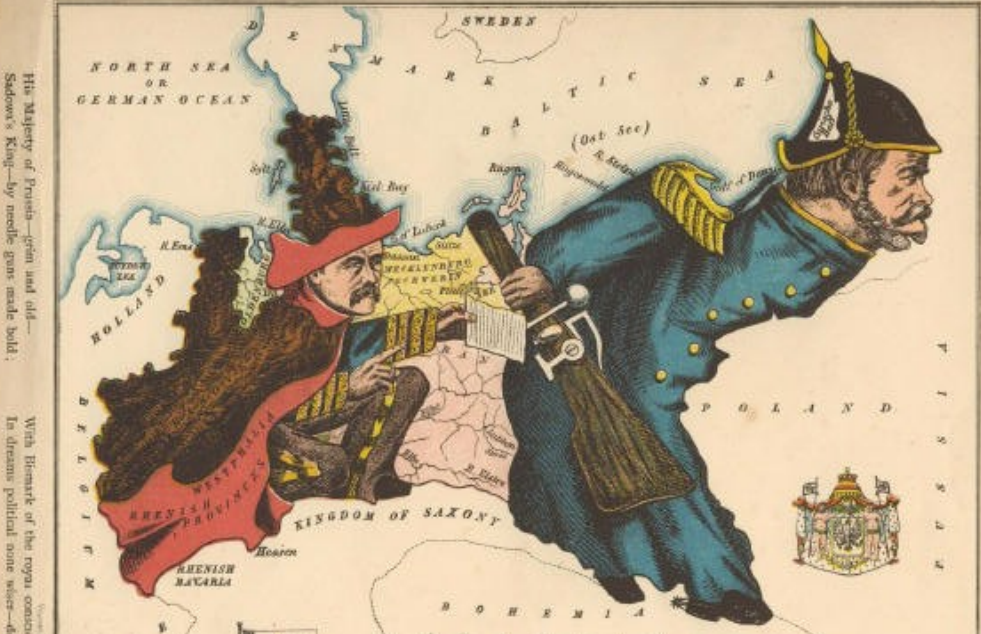
from Yanko Tsvetkov's Atlas of Prejudice  
www.alphadesigner.com



# Kreslené politické mapy



- Satira je převážně politicky orientovaná – proti jiným mocnostem, nepřátelům a jejich vůdcům
- I zde využívá podob s lidmi a zvířaty:
- **kniha “Geographical Fun: Being Humorous Outlines of Various Countries.” Autor Aleph = William Harvey**
  - 12 map evropských zemí od r.1869 s krátkou básní
  - Země Anglie, Skotsko, Wales, Irsko, Francie, Španělsko, Portugalsko, Itálie, Prusko, Německo, Holandsko, Belgie, Dánsko a Rusko
  - Na základě nápadu 15tileté dívky, která se snažila zabavit svého nemocného bratra



His Majesty of France—join and old—  
Sadow's King—by needle guns used bold.  
With Bismark of the royal conduct  
In dreams political none wiser—old.

SCOTLAND.

ENGLAND.



FRANCE.



NEW YORK: HENRY HOLT & CO. PUBLISHERS.

# Kreslené politické mapy II



- Jako kreslené satirické vtipy v různých periodikách, reklamách, atd.
- Př. De Nieuwe Amsterdammer



# Kreslené politické mapy III



- **Octopus/chobotnice**

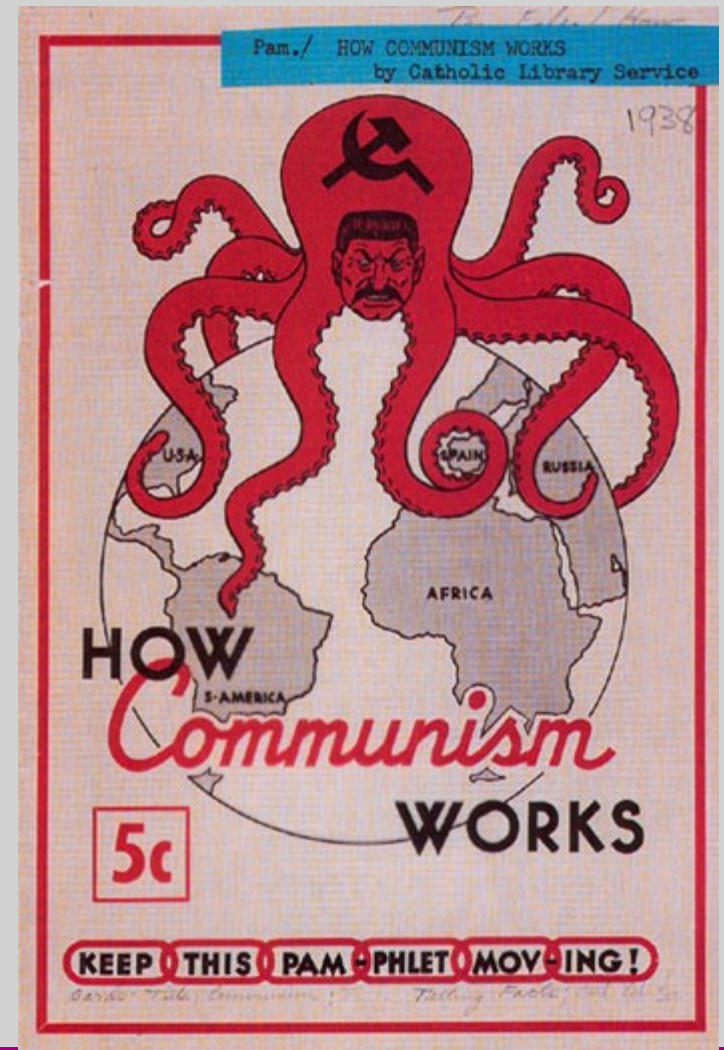
- Oblíbená mapová příšera v kartografii
- Kartografická propaganda: nepřítel jako chobotnice chapadly škrtí své sousedy
- Dříve kartografové používaly různé obrazy zvířat, příšer a různých jiných stvoření pro prázdná/bíla místa na mapách
- Například velryby, mořské panny, mořské hady a jiné nestvůry
- Nejvíce se z nich uchytila právě chobotnice (v AJ „Cartographic Land Octopus“), jako „potomek“ starší nestvůry – Krakena (obří olihně, která podle pověstí stahovala celé lodě na dno oceánů)



# Kreslené politické mapy – Octopus I



- Cílem bylo vštípit čtenářům strach a odpor, záhadu
  - Chobotnice má ideální tvar pro rozprostření se po celé mapě
  - Chapadla symbolizují šíření zla po mapě
  - „Odporná“ hlava jako centrum zla jimi manipuluje.
  - Dobře to demonstuje geografický dosah nepřátelského státu a jeho ničivý potenciál.





# Kreslené politické mapy – Octopus II

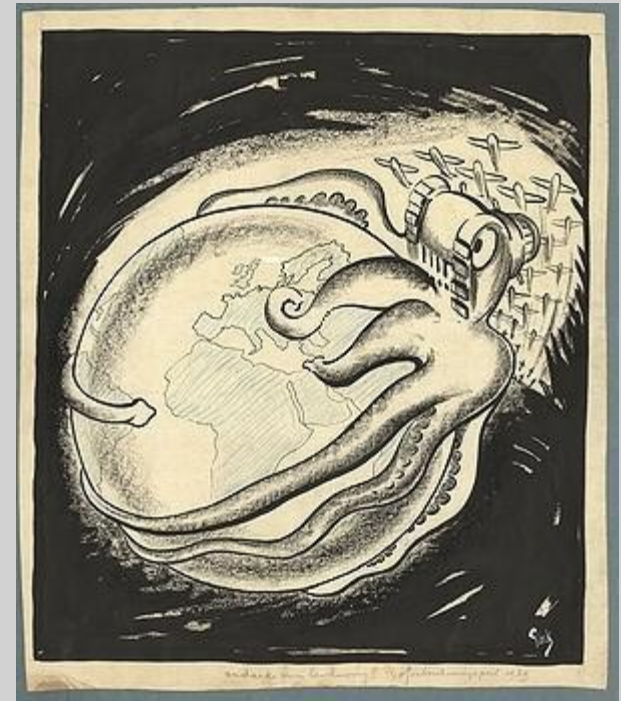


- Ze dvou třetin vzniklo v 19. Století, kdy narůstalo vnitroeurospské pnutí (které nakonec vyústilo v první světovou válku).
- Migrace Krakena/chobotnice na zemi, někde kolem roku 1870, lze považovat za eskalaci, symbolizující tuhnutí mezinárodních postojů.
- Problematické národy tak mohly být zobrazovány jako skutečné zlo – pomocí mytické příšery – ne jako národy, jejichž symbolem je člověk, který je stále lidská bytost a není tedy tolik hrozivý.
- CLO (Cartographic Land Octopus) je zaměřena přímo na pocity odporu, zhnusení.  
Její cílem je signál: To je prvotní nepřítel, a je třeba nejen být poražen, ale být zničen.

# Kreslené politické mapy – Octopus III



- Náhled na Land octopus jako grafický koncept můžeme pojmout ze dvou směrů:
  - 1) jako nekartografický koncept, kdy má tato chobotnice stejný význam avšak je použita bez užití mapy, i když pracuje s nějakým prostorovým elementem
  - 2) jako antro-po-zoomorfní mapy



# KONISCHE Karte des Kriegsschauplatzes



KART.	VER.
PLATZ.	ART.
Nr.	

Chobotnice = Rusko, velký žrout už nemyslí na zranění utržená za Krymské války a útočí se svou armádou ve všech směrech. Po zastavení tureckého útoku, postupuje vpřed s nadějí, že rozdrťí Turecko, jako to udělalo s Polskem. Zdá se, že Řecko si také přeje obsazení a vyčerpání Turecka z jiného směru. Maďarsko je zadržováno z útoku na Rusko pouze svou sestrou Rakouskem. Francii stále pálí nedávná porážka a horlivě prozkoumává svůj arsenál. Německo pozoruje francouzské pohyby, a je připraveno na všechny eventuality. Velká Británie a Irsko pečlivě monitorují situaci a jsou připraveni zabránit Rusku ve vtrhnutí do Turecka nebo zásazích do Suez. Španělsko si nutně potřebuje zdřímnout. Itálie si pohrává s papežem, zatímco bohatý král Belgičanů zabezpečuje jeho poklad. Dánsko může mít malou vlajku, ale i to je důvod k hrdosti.



# JOHN BULL AND HIS FRIENDS

A SERIO-COMIC MAP OF EUROPE

BY  
FRED. W. ROSE

AUTHOR OF "ANGLING IN TROUBLED WATERS" &c.

1900

COPYRIGHT - THIS MONTH BEHOLD!  
ALL RIGHTS RESERVED - TUTTI DIRITTI RISERVATI

### REFERENCE

**Great Britain.** John Bull has been selected to represent the British Empire, and is shown in the form of a bull, with a human face, and wearing a top hat and a frock coat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the British Empire's colonies.

**France.** France is represented by a woman, with a human face, wearing a yellow dress and a red shawl. She is shown in the act of holding a fan, and is surrounded by a group of children, representing the French Empire's colonies.

**Austria and Hungary.** Austria and Hungary are represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Austro-Hungarian Empire's colonies.

**Germany.** Germany is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the German Empire's colonies.

**Russia.** Russia is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Russian Empire's colonies.

**Spain.** Spain is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Spanish Empire's colonies.

**Italy.** Italy is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Italian Empire's colonies.

**Portugal.** Portugal is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Portuguese Empire's colonies.

**Sweden and Norway.** Sweden and Norway are represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Swedish-Norwegian Empire's colonies.

**Denmark.** Denmark is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Danish Empire's colonies.

**Belgium and Holland.** Belgium and Holland are represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Dutch-Belgian Empire's colonies.

**Switzerland.** Switzerland is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Swiss Empire's colonies.

**Poland.** Poland is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Polish Empire's colonies.

**Czechoslovakia.** Czechoslovakia is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Czechoslovakian Empire's colonies.

**Slovenia.** Slovenia is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Slovenian Empire's colonies.

**Croatia.** Croatia is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Croatian Empire's colonies.

**Serbia.** Serbia is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Serbian Empire's colonies.

**Rumania.** Rumania is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Rumanian Empire's colonies.

**Bulgaria.** Bulgaria is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Bulgarian Empire's colonies.

**Greece.** Greece is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Greek Empire's colonies.

**Turkey.** Turkey is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Ottoman Empire's colonies.

**Finland.** Finland is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Finnish Empire's colonies.

**Denmark.** Denmark is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Danish Empire's colonies.

**Sweden.** Sweden is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Swedish Empire's colonies.

**Norway.** Norway is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Norwegian Empire's colonies.

**Iceland.** Iceland is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Icelandic Empire's colonies.

**Faroe Islands.** Faroe Islands are represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Faroe Islands Empire's colonies.

**Greenland.** Greenland is represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Greenlandic Empire's colonies.

**Arctic Regions.** Arctic Regions are represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Arctic Regions Empire's colonies.

**Antarctic Regions.** Antarctic Regions are represented by a man, with a human face, wearing a brown coat and a hat. He is shown in the act of holding a pipe, and is surrounded by a group of children, representing the Antarctic Regions Empire's colonies.



Map & Illustration from a sketch by Fred W. Rose

'Black Octopus' is a name newly given to Russia by a certain prominent Englishman. For the black octopus is so voracious, that he stretches out his eight arms in all directions, and seizes up every thing that comes within his reach. But as it sometimes happens he gets wounded seriously, even by a small fish, owing to his too much voraciousness. Indeed, a Japanese proverb says: "Great avarice is like unselfishness." We Japanese need not to say much on the cause of the present war. Suffice it to say, that the further existence of the Black Octopus will depend entirely upon how he comes out of this war. The Japanese fleet has already practically annihilated Russia's naval power in the Orient. The Japanese army is about to win a signal victory over Russia in Corea & Manchuria. And when..... St. Petersburg? Wait & see! The ugly black Octopus! Hurrah! Hurrah! for Japan.

Nov. 1904. Kinsaburo Ohara.

法學博士 中村建午先生  
慶應義塾大學 小原喜三郎君 案

# 歐亞外交地圖

A HUMOROUS DIPLOMATIC ATLAS  
of EUROPEAN ASIA.



著作權所有

明治三十二年九月廿五日印刷

第四版

發行所

東京市丸の内區丸の内三丁目 小西天津館

滑稽  
歐亞外交地圖

附言

此圖之出版，實由於最近歐亞外交之變遷，而為之。其意蓋在使閱者於笑之餘，而得見外交之真相也。此圖之出版，實由於最近歐亞外交之變遷，而為之。其意蓋在使閱者於笑之餘，而得見外交之真相也。

祝詞

祝詞  
此圖之出版，實由於最近歐亞外交之變遷，而為之。其意蓋在使閱者於笑之餘，而得見外交之真相也。此圖之出版，實由於最近歐亞外交之變遷，而為之。其意蓋在使閱者於笑之餘，而得見外交之真相也。

大日本帝國萬歲!!!

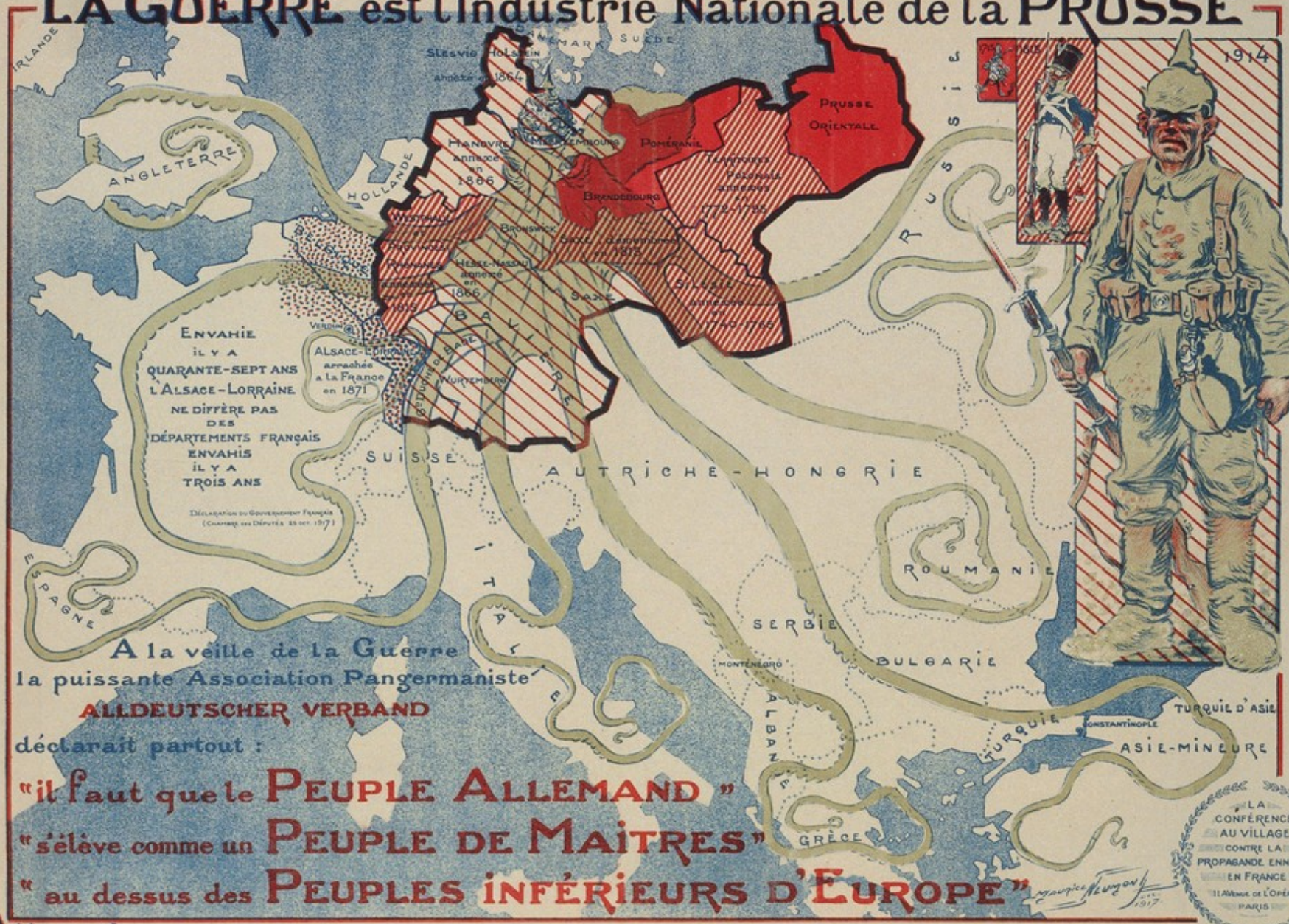
明治三十三年

發行所 小西天津館

En 1788 MIRABEAU disait déjà :

TOUTE LA FRANCE POUR  
POUR LA VICTOIRE DU DROIT

# LA GUERRE est l'Industrie Nationale de la PRUSSE



ENVAHIE  
IL Y A  
QUARANTE-SEPT ANS  
L'ALSACE-LORRAINE  
NE DIFFÈRE PAS  
DES  
DÉPARTEMENTS FRANÇAIS  
ENVAHIS  
IL Y A  
TROIS ANS

Déclaration du Gouvernement Français  
(Chambre des Députés, 25 oct. 1917)

A la veille de la Guerre  
la puissante Association Pangermaniste  
**ALLDEUTSCHER VERBAND**  
déclarait partout :

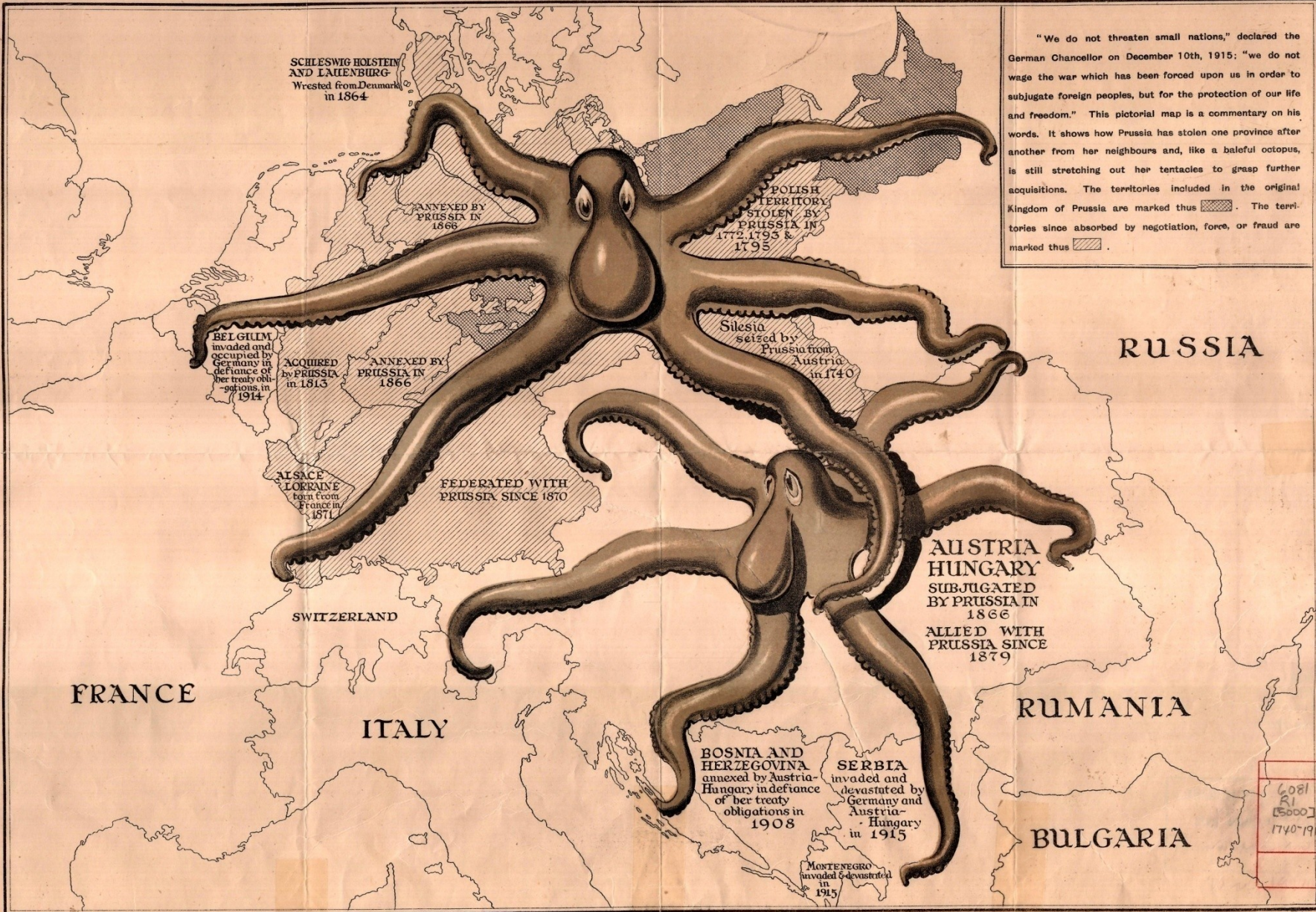
"il faut que le **PEUPLE ALLEMAND**"  
"s'élève comme un **PEUPLE DE MAÎTRES**"  
"au dessus des **PEUPLES INFÉRIEURS D'EUROPE**"

LA  
CONFÉRENCE  
AU VILLAGE  
CONTRE LA  
PROPAGANDE ENNEMIE  
EN FRANCE  
31 AVENUE DE L'OPÉRA  
PARIS

**Attaqués,**  
Nous ne faisons que nous défendre au nom de la Liberté et pour sauver notre Existence  
(GÉNÉRAL PÉTAÏN, Juin 1917)

# THE PRUSSIAN OCTOPUS.

"We do not threaten small nations," declared the German Chancellor on December 10th, 1915; "we do not wage the war which has been forced upon us in order to subjugate foreign peoples, but for the protection of our life and freedom." This pictorial map is a commentary on his words. It shows how Prussia has stolen one province after another from her neighbours and, like a baleful octopus, is still stretching out her tentacles to grasp further acquisitions. The territories included in the original Kingdom of Prussia are marked thus [diagonal lines]. The territories since absorbed by negotiation, force, or fraud are marked thus [cross-hatch].



6081  
R  
[5000]  
1740-1915



# Děkuji za pozornost!

